

A „Columbus” előadásáról

Romantikus darab — romantikus előadás. Örülnek a színészek a szépveretű, izmos jambusoknak és fáradhatatlanul szavalnak. Az állandó indulatok lökik a szájra a szavakat, tág és sebes mozdulatokat kívánnak. Jó lehet játszani ezt a darabot, s sok szürke, vagy köznapiszerű szerep után élvezet lehet a „Columbus” drámai nyelvén szólni.

A többórás magasfeszültséggel azonban a rendező (*Lendvai Ferenc*) és a színészek sokszor nem tudnak mit kezdeni. A második felvonás börtönjelenetében például Columbus néhány percen belül három különböző hírt hall. Ideje sincs megjátszani, hogy pl. az első, szomorú hírre mit érez, már örülnie, sőt örjöngenie kell a boldogságtól. A nagy hatásokra való törekvés ilyen túlzásai bizonyos külsődleges színvonalhiányt okoztak a rendezésben. Ugyancsak nehéz próbát jelent az előadás számára, hogy a dráma túl van írva; sok az illuztratív, vagy merőben szimbolikus részlet. Ezek a hibák is itt-ott színvonalra csábítottak. Másrészt viszont a szerző nagyszűrű színvonal-érzéke is pompásan érvényrejutott az ötletgazdag rendezésben, melynek minden hibája ellenére az a fő erénye megvan, hogy a darab lényegét adja.

Columbust *Joó László* alakította, nagy átéléssel. A darabnak megfelelően elsősorban nem a fölvilágosított hajóst, hanem az igazságért rögeszmésen küzdő embert keltette életre. Jellemfejlődése voltaképpen nem más, mint rögeszméjének fej-

lődése a kettős csalódásig. Jó hatalmas erővel ábrázolta ezt: egyre tántoríthatatlanabb és egyre abnormisabb. Ez a talán nem is szándékolt írói beállítás természetesen arra vezet, hogy az erkölcsi főlény teljes birtokában le kell mondia a szellemi főlény jó részéről. *Pompás Bálint György* püspöke: az inkvizitor olyanra ismerős, kígyószzerű, szemforgató figuráját hatásosan, életlenül elevenítette meg. A jól megírt, minden irreális túlzástól mentes szerep is segítette őt. *Tánczos Tibor* remekelt *Bobadilla* alkirály epizód-szerepében. Az alázatos gúny szavait kísértetiesen mondta, és kitűnően emelkedett fel innen a vérszomjas számításig. Játéka példája volt annak, hogy miként lehet kis szerep is naggyá... *Köszegi Gyula* az egyszerű halászbembert, *Gomezt* játszotta nagy erővel, tehetségesen, bár talán túlonúl észrevehetően bessenyei stílusban. *Tándor Lajos* jól adta vissza *Ferdinánd királynak* akarategyengeségén, határozatlanságon átsütő gonoszságát. A királynői megjelenésű *Tatár Eszter* Izabellát alakította: mi sem dicséri jobban, mint, hogy úgy tudott rokonszenves maradni, hogy mégsem ritt ki visszataszító környezetből.

A „Columbus” a jóképességű *Gosztonyi János* első alkotása. Sikerét nagymértékben köszönheti az előadásnak, mely nem tűntette ugyan el a darab fogyatékosait, de az igen nehéz feladatot mégis megoldotta, lelkesedéssel és sok tehetséggel.

Eörsi István